

משפט יוחנן המשגע¹

ע"פ מקור צרפתי²

מאת: שלמה ביטון.

הנפשות

סבל

מבשל

יוחנן המשגע.³

הסבל: אויה למזלי הרע, אחרי עמל-רב של יום עבודה, אין ידי משיגה לקנות לי ארוחה קלה במה לסעד לבי, ולהשיב נפשי העיפה [העייפה] את חצי ככר הלחם עולה לי בזעת אפי, באפיסת כוחותי עד בוא השמש.

והרי בכל זאת פרוסת לחם יבשה הייתה עלובה תמתק [תימתק] לנפש רעבה. ואולם אלו [אילו] מצאה ידי להוסיף רק תבשיל מרק לרשן אברי [אבריי] ואפילו לגלגל ביצה שתרפדני, הייתי מוצא ספוק בזה ואומר די. מכיון [מכיוון] שזה נמנע ממני, אחפש במחי [במוחי] במה אלחם [??] לחמי מבלי אשר אצטרך לשלם אף פרומה.

ההו הבינותי אלכה [אילכה] לי אל המסעדה הסמוכה ששם צולים תרנגולים, ולחמתי את לחמי מעשן העופות הנצלים, והרחתי את ריחם הנעים. (הוא הגיע אל מסעדה).

האח מה נעים! בשביל סבל כמוני שאינו משיג לשלם תבשיל כל שהוא די [דיי] לו בעשן הצלי ובריחו המשיב נפש.

(מתחיל לאכל [לאכול]) פרוס לגימה,

טבלה⁴ בעשן, שאף לך הריח הנעים בנוסף מן הצלי. לגימה אחרי לגימה, ועוד לגימה, מלא הפה פרס לך, טבל, לעס, בלע על זה ראוי לברך ברכת מזון מיוחדת. ברוך אתה ה' הון⁵ אותי בחצי ככר הלחם, והנותן חנם לסבל כמוני עשן צלי להטעים את הלחם, וריח נעים לעמל הלואי [הלואי] ולא אחסר עשן חנם [חנים], ולא תצריכני לשלם עליו אף פרומה.

המבשל: (שעוד כאן היה לומש בו את עיניו) שלם את עשני! שלם את עשני שאכלת עם לחמך-שלם!

הסבל: הלהתל בי אתה שומר? הרף ממני

המבשל: שלם, אני אומר לך ולמה נתתיך לגמר [לגמור] את ארוחתך, אם לא ידעתי שלא תשלם אותו

הסבל: וכיצד אשלם לך את העשן בראיתי ממך איש שנתן כסף בעשני העשן?

המבשל: איני רוצה שמישהו יאכל את לחמו בעשן התרנגולים הנצלים ולא ישלם אותי בעדו

המון: נאסף, מה דיברכם ומה ריבכם?

¹ המחזה אותר בארכיון לבון בתיק 23-420 – VI. על ידי דניאל בר-אלי ביטון. איכות הטקסט שופרה בידי אמיר רוגל

² המקור הוא מחזהו של מולייר הקמצן - L'AVARE משנת 1668. המחבר הכיר את הספרות הצרפתית.

³ המחבר כתב את מחזהו - סקטש בכתיב חסר. [השלמות] בוצעו בידי דניאל בר-אלי ביטון.

⁴ מלשון תיבול

⁵ פראפרזה על ברכת המזון המסורתית

המבשל: הסבל הזה אכל את לחמו בעשן תרנגולות נצלה ולא רצה לשלם לי את מחירו.
הסבלו הראיתם מימיכם מבשל הדורש תשלום, בעד העשן? הרי בכל זאת העשן עולה
הוא מאוכל ואם ממנו ומנצלו.

איש ההמון: מסרו את משפטיכם כיום למי למבשל? לגבור יוחנן? טובו! הוא בעיני
הסבל: איש-ריבי משוגע נמנה

איש ההמון: אז מי יצדיק המבשל אם לא הבין כמה ששיגעונו מגיע
איש ההמון: כי [ה]פסק אינו ברור שיהיה לזכות המבשל או לזכות הסבל.
המבשל: חשב כמוהו.

יוחנן המשגע: יש לך פרומטה?

הסבל: הן!

יוחנן המשוגע: תן אותה לי !

הסבל: הא לך!

יוחנן המשוגע- {מצלצל הפרומטה} האתה שומע

המבשל: כן, אני שומע

יוחנן המשוגע: עדים אתם, הוא שומע

ההמון: עדים אנחנו!

יוחנן המשגע: יקהל החצר רואים שהסבל שאכל את לחמו מעשן צלי, שלם למבשל
בצלצול כספו.

ההמון: אכן זהו משפט שלא יוכל להוציא החכם בשופטים